

LENTOPOSTIA

KAROLIINA MYLLYMÄKI

Opinnäytetyö
107 sivua
Kevät 2015

Lahden Ammattikorkeakoulu
Muotoiluinstituutti
Viestinnän koulutusohjelma
Graafinen suunnittelu

KAROLIINA MYLLYMÄKI

Graduation project
107 pages
Spring 2015

Lahti University of Applied Sciences
Institute of Design
Degree Programme in Communication
Department of Graphic Design

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni esittelee kuvitus- ja kirjakonseptin luomisprosessini Lentopostia-nimiselle runokokoelmalle.

Kirjallisessa osiossa tarkastelen lasten runokuvituksen taustoja ja mahdollisuuksia sekä esittelen työskentelyprosessini vaiheet.

Tavoitteenani on kuvittaa ja luoda yhtenäinen kirjakonsepti uudella tavalla korttien muodossa. Liitteenä on Lentopostia-runokokoelma ja valmiit kuvitukset.

Tutkimuslähteinäni ja inspiraationani olen käyttänyt erityyppisiä lasten runokirjoja ja kuvittamisen teoriaa käsitteleviä tietokirjoja.

AVAINSANAT

Kuvitus
Kuvakortti
Runokirja
Kirjasuunnittelu
Typografia

ABSTRACT

My bachelor's thesis presents illustrations and book concept for a poem collection called Lentopostia.

In this written part of my thesis I will examine the backgrounds of children's poem artwork and its opportunities as well as explain the stages of my working process.

My goal is to illustrate and create a unified book concept in a new way in the form of postcards. As an attachment you can find the Lentopostia-collection of poems and the finished illustrations.

As my resource and inspiration material I have used a number of children's books of poetry and books dealing with the theory of illustration.

KEYWORDS

Illustration
Illustrated postcard
Book of Poetry
Book design
Typography

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	10
2. LÄHTÖKOHDAT	14
2.1 Esikuvat	15
2.2 Lapsi ja kuva	18
2.3 Lyhyesti postikortista	24
3. PROSESSI	28
3.1 Alun haasteet	29
3.2 Kuvitustekniikka	30
3.3 Hahmot ja liike	34
3.4 Värit	40
3.5 Typografiset valinnat	45
3.6 Materiaalivalinnat ja formaatti	46
3.7 Taitto ja sommittelu	48
3.8 Kansi ja pakkaus	52
3.9 Valmis tuote	54
4. LOPUKSI	56
5. LÄHTEET	58
5.1 Kirjallisuuslähteet	58
5.2 Sähköiset lähteet	59
5.3 Kuvalähteet	60
6. LIITTEET	62

SANASTO

SYNERGIA yhteisvaikutus

STAATTINEN tasapainoinen, paikallaan pysyvä

PRIMAARIVÄRIT päävärit

CARBO hiili

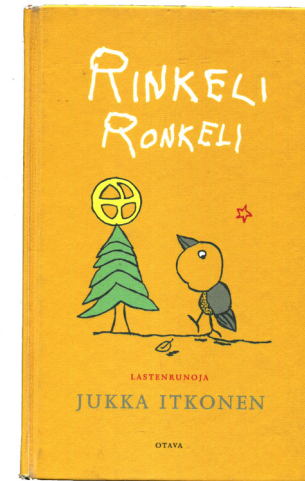
DISHARMONIA epäsointu

ASSIMILAATIO käsityksen muodostaminen kohteesta sulauttamalla uusi tieto aiempaan tietotaustaan.

JOHDANTO

Lopputyöni esittelee sarjan kuvituksia sekä konseptisuunnitelman Lentopostia-runokokoelmalle. Konsepti sisältää 18 kappaletta kuvitettuja kaksipuoleisia runokortteja sekä korttien säilytykseen soveltuvan kuoren. Lentopostia on osuus Jukka Itkosen Rinkeli Ronkeli -runokirjasta.

Kypsyttelin lopputyötäni pitkään. Valitsin runokuvitusaiheen kaksi vuotta sitten, koska olin kiinnostunut sanan ja kuvan suhteesta sekä utelias syventymään lapsille kuvittamiseen. Aloitin projektin luonnostelemalla kuvituksia ja jakamalla ideoita muiden kanssa. Elämässäni tapahtui kuitenkin kaupunginvaihto ja työharjoittelu ja niimpä lopputyön jatkaminen jäi tauolle. Ajanjakso on opettanut paljon ja antanut lisää myös lopputyölle. Olen välissä tehnyt monipuolisia graafisen alan työtehtäviä ja saanut tarvittavaa kokemusta erilaisista projekteista ja tiukoista aikatauluista. Lähdin lopputyössäni uudestaan vauhtiin säilyttäen alkuperäisen aiheeni, mutta varioiden sitä uuden kokemuksen pohjalta. Ihmishahmot vaihtuivat lintuihin ja kirja formaattina runokortteihin.

Rinkeli Ronkeli, lastenrunoja, Jukka Itkonen

Omaksun visuaalisia vaikutteita monipuolisesti. Päivittäisinä innoittajina toimivat sähköiset kuvälähteet, designblogit ja arjen esineet sekä ympäristö. Käyn myös kiinnostavissa näyttelyissä ja kerään kauniita julkaisuja. Visuaalisuus on tärkeä osa arkeani. Nautin piirtämisestä ja nopea viivapiirros on omin tapani toteuttaa ideoitani tai tunnetilaani. Piirtäminen on usein intuitiivista, nopeaa ja rentouteen pyrkivää. Pidän nopeista työskentelymetodeista ja luotan ilmaisulliseen viivaan. Tässäkin projektissa alkuperäinen ajatukseni oli toteuttaa kuvitukset viivapiirroksina. Koin kuitenkin, että kokonaisuuden kannalta kortit muodostavat paremman kokonaisuuden jos värit ovat hallitsevat. Tukeuduin lopulta viivaan vain luonnostelun välineenä.

Kuvittaminen on usein henkilökohtaista ja tunnetilaan sidoksissa olevaa tekemistä. Olen piirtänyt aina paljon. Meillä oli 90-luvulla niin pitkä piirustuspöytä, että mahduimme kolme siskoa rinnakkain piirtämään sen ääreen. Piirroksia syntyi monisteiden kääntöpuolelle, ihoon, suttupapereille, huuruisiin peileihin ja lattiaan.

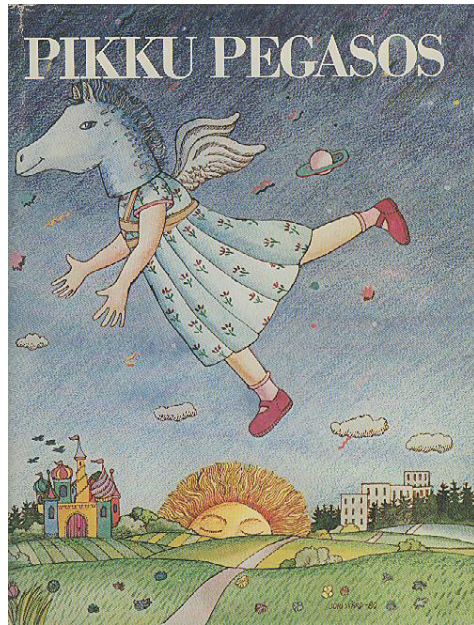
Kuvitukseni pohjaa visuaalisen teorian osaamiseen, mielikuviin ja omiin kokemuksiini, ja onnistunut kuva on yhdistelmä luomishetkellä vallitsevaa mielentilaa ja visuaalisuutta koskevaa tietopohjaa. Neuvostoliittolainen es-tetiikan tutkija Moisei Kagan sanoo tieteen ja taiteen välisestä suhteesta seuraavaa: ”Tiedemiehelle välttämätön abstrakti ajattelu on juuri siksi niin abstraktia, että tämä ajattelu on oppinut irrottamaan objektiivisen subjektiivisesta, ajattelun tuloksena syntyneen eläytymisen tuloksena syntyneestä, tiedostuksen arvottamisesta. Taiteellinen ajattelu puolestaan vaatii kuvallisen havainnon, elämyksen,

ajattelun ja mielikuvituksen erottamattomuutta, elävää yhteensulautumista” (Kagan, 1981,53)

Valitsin aiheen, jossa yhdistyvät keskeiset graafisen suunnittelijan ammattitaitoon kuuluvat osa-alueet: kuvittaminen, typografia, konseptisuunnittelu ja taitto. Halusin säilyttää opinnäytetyöni toteutuksessa mahdollisimman paljon vapautta, joten päädyin hankkeistamattomaan lopputyöhön. Mielestäni perinteisiin formaatteihin on aina raikasta löytää variaatioita ja uusia lähestymiskulmia, joten korttikokoelma kirjan sijaan oli hyvä ratkaisu. Työni on kokeilu ja matka omiin työskentelytapoihini ja lasten kuvamaailmaan. Lintuaiheon kuvitettu korttikokoelma tuki hyvin ajatusta lentopostista. Runokokoelman kohderyhmää ovat ensisijaisesti lapset ja heidän vanhempansa. Runot toimivat kuitenkin hyvin monen ikäiselle lukijalle.

18 runoa sisältävä Lentopostia-kokoelma on sopivan pituinen kuvitettavaksi ja sisällöltään hauska. Tavoitteenani on luoda yhtenäinen ja visuaalisesti puhutteleva kokonaisuus, joka tyyllisesti eroaa alkuperäisestä Jukka Itkosen kuvittamasta alkuperäisteoksesta. Haasteena on luoda jokaiselle runolle oma ilmeensä, tunnelmansa ja luonne. Tavoitteiksi nimeän lopputuloksen yhtenäisyyden ja visuaalisen kekseliäisyyden. Olen käyttänyt lähteinäni kuvituksen teoriaa käsitteleviä kirjoja sekä typografiaa ja taittoa koskevaa kirjallisuutta.

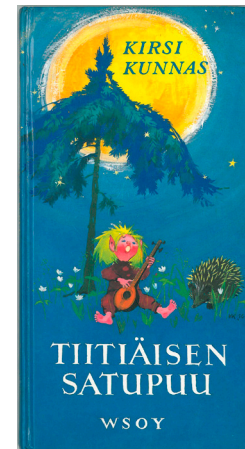
1. LÄHTÖKOHDAT

1. Pikku Pegasos

ESIKUVAT

Ensimmäiset muistoni runoista liittyvät teoksiin Pikku Pegasos ja Tiitiäisen Satupuu. Runoja luettiin moneen kertaan ja toistettiin ääneen. Kuvituksia tutkittiin tarkasti. Runojen kuvituksilla ja kirjan ulkonäöllä oli varmasti ratkaiseva rooli kiinnostukseni ja mielikuvitukseni herättelijänä. Muistan elävästi "kirjan, jossa hevonen lentää" ja "kapean sinisen teoksen". Yhdistin lapsena runon selkeästi kuvaan ja muistan kiinnostuneeni eniten kuvitetuista teoksista. Viivapiirroksella toteutettu Tiitiäisen satupuu jäi mieleen erityisesti formaattinsa ja omaleimaisen vaaleanpunaisen värityksensä ansiosta.

2. Tiitiäisen Satupuu, Kirsi Kunnas

3. Aukeama kirjasta Tiitiäisen satupuu

4. Kuvitukset: Matti Pikkujämsä

5. Matti Pikkujämsä

6. Kuka lohduttaisi Nyttiä, Tove Jansson, 1960

Myös Tove Janssonin runomuotoinen ja isoin kuvin kuvitettu teos *Kuka lohduttaisi nyttiä?* oli mieluinen luettava. Värikkäät kontrastikkaat kuvat ja runomittainen tarina loivat jännittävän lukukokemuksen.

Uudempia esikuviani runokuvituksesta ovat esimerkiksi Matti Pikkujämsän kuvittamat värikkäät ja raikkaat isoin kuvin kuvitetut runokirjat. Pidän paljon kuvitusten lapsekkaasta muotokielestä ja raikkaasta värimaailmasta.

LAPSI JA KUVA

Kuva voi tarjota lapselle maailmankuvan. Lapsella on kehitystasonsa mukaiset tulkintaedellytykset, jotka tulisi ottaa huomioon kuvan suunnittelussa. Lapsi ei kykene aikuisen tasoiseen assimilaatioon ja kokemuksen puute värittää kuvasta tehtyä tulkintaa.

Narratiivisen ajatteluteorian kehittäjä, psykologi Jerome Bruner esittää, että visuaalinen muisti kehittyy ennen verbaalista muistia. Ajattelu on ensin hyvin konkreettista, muttuu sitten abstraktimmaksi, mahdollistaen odotusten ja mielikuvien muodostumisen ja lopulta symbolien käytön, jolloin verbaalinen nimeäminen tulee mahdolliseksi. Pysin kuvituksissani konkreettisuuteen, sillä runojen aihepiiri on pienelle ihmiselle paikoin vaikeasti lähestyttävä ja kovin abstrakti. Eläinhahmot ja konkreettiset teksteissä esiintyvät asiat ja esineet ovat helpostilähestyttäviä ja laajentavat lapsen käsitteisanastoa ja mielikuvavarastoa.

Lapsi tarvitsee dokumentteja mielikuvituksensa raaka-aineksi. Kuva elää omaa elämäänsä tekstin rinnalla. Hyvä kuvitus tuo tekstiin oman ajallisen ja tilallisen maailmansa. Kuvittaja Mika Launis toteaa: "Kuvat avautuvat tekstin lineaariseen kulkuun nähden syvyysuuntaan ja niillä on oma ajallinen kulkunsa. Niiden aikakäsitys on suhteellinen, relaatiivinen." (Launis, 2001, 69). Kuvitusteni tapahtumat vaihtelevat pysähtyneestä ajattomasta hetkestä vauhdikkaaseen tunnelmaan. Kuva voi olla hetki tekstistä tai sen jälkeinen kuviteltu jatkumo.

Kuva orientoi lasta ymmärtämään sisältöä. Evelyn Goldsmithin toteaa teoksessaan *Research into illustration*, että havaintokokemukseen vaikuttavat tilannekohtaiset tekijät kuten kehitysaste, kokemus, motivaatio, sukupuoli, kulttuu-

"Kuva voi tarjota lapselle maailmankuvan."

ri ja erityiset syyt. Lapsen kehitysaste on sidoksissa oppimistapaan. Mielikuvia ja käsitteitä vailla oleva vauva tutkii esinettä kaikin aistein: maistelee haistaa, kääntää, koputtelee ja testaa uutta esinettä. 11-vuotiasta nuoremman oppiminen on tahatonta ja suuntautuu kiinnostuksen mukaan. Lapset empatisoivat usein eläimiä, joten korttini lintuaihe toimii kiinnostuksen herättelijänä.

Kuvat voivat toimia myös ulkoisena muistina sisällön ymmärtämisessä. Runokorteissa värikoodaus toimii osaltaan muistin tukena ja erottavana tekijänä kuvien välillä. Lisäksi jokaiseen runoon liittyy selkeästi henkilöahmo, joka esiintyy myös runon nimessä. Hahmon konkretisoiminen kuvan avulla vahvistaa mielikuvia.

Värikkäät, kookkaat, kontrastiset ja poikkeavat kuviot vetävät huomion puoleensa. Olen käyttänyt kuvituksissani selkeitä värikkäitä pintoja ja vahvoja muoto- ja kokokontrasteja. Lapsi havaitsee yksityiskohtia kokonaisuutta peremminkin; kuvissani esiintyy esimerkiksi lentävä hattu, kolikon varastava muurahainen ja taustalla kiiluvat silmät. Myös kuvan semanttinen sisältö ohjaa lapsen katselua. Lapsi katselee pidempään mukavia ja ikäviä kuva-aiheita kuin neutraaleja. Kuvissani onkin vahvoja tunnetiloja. Henkilöhahmot raivoavat, mököttävät, ovat pelokkaita, itsevarmoja, kiireisiä

(2)

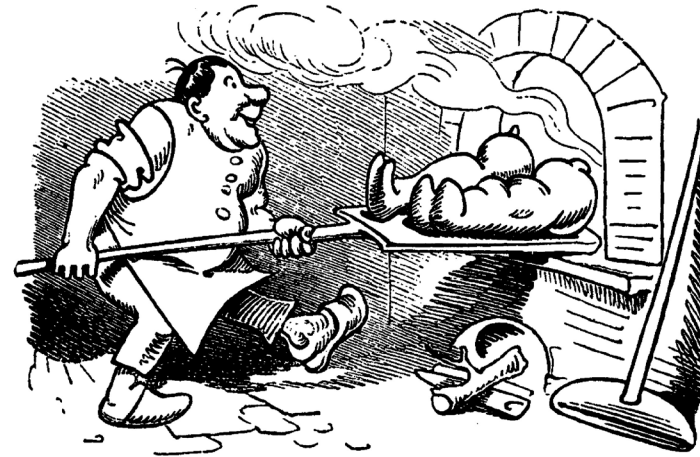
ja rakastuneita. Lapsi sekoittuu kuvan maailmaan ja eläytyy kuvan välittämiin tunnetiloihin. "Lapsi kokee kuvan syvyyssuuntaisena ajallisena tilana, kuvallisena maailmana, jossa liikkueessaan hän kokee kontrastin kautta pelon ja jännityksen värityksen, harmonian kautta taltuttaa sen ja lopulta käsissä pidettävänä kuvana tekee siitä täysin hallittavan. Jos kuva tuottaa sellaisen tuloksen, voidaan sanoa, että se on relevantti." (Launis, 2001, 65).

Selkeä esitystapa ja elementtien järjestys on tärkeää lapsille, jotka pyrkivät selvittämään mitä kuva esittää. Yksikön hahmottaminen voi olla lapselle vaikeaa, jos kuvio tai väritys on sekava. Kuvan päälle painettu teksti voi hahmottaa vaikeasti ja häiritä kuvan hahmottamista. Koska pienet lapset katselevat monimutkaista kuvaa yksityiskohdissa harhaillen, pelkistetty esitystapa on usein heille helpompi. Nuorelle lapselle riittää, että kuva luettelee tärkeät osat eikä mitta-kaavalla ja perspektiivillä ole suurta merkitystä.

Kuva kasvattaa ja kun tehdään kuvaa lapselle, ollaan tekemisissä kuvittajan vastuun kanssa. Kuvittaja Markus Majaluoma toteaa: "Joskus tuntuu, että arvostan kuvakirjaa liiaksikin, jopa niin paljon, että pelkään sen mahdollisuuksia ja voimaa muokata pienen lapsen maailmankuvaa. Minäkin koin sitä olen muokkaamassa. Omieni lisäksi vielä muidenkin lasten." (Majaluoma, 2001, 24). Kuvalla on aina vaikutettu ihmiseen. Lukutaidotonta kansaa on peloteltu kuvien avulla helvetin kadotuksella. Johdattelevan suojelusenkelin kuva on lohdutellut lapsia ja luonut turvallisuuden tunnetta.

7. Jörö-Jukka (saks. Struwwelpeter) on saksalaisen lääkärin Heinrich Hoffmannin luoma satuhahmo.

1800-luvun lapsia peloteltiin Jörö-Jukka-sadulla. Jörö-Jukka on tottelematon poika, joka ei koskaan leikannut hiuksiaan eikä kynsiään. Opettavaisessa sadussa Jörö-Jukasta lopulta tulee kuvituksen mukainen pitkäkyntinen. Tämä tottelemattomista lapsista kertova runomuotoinen kuvakirja ilmestyi vuonna 1845 ja suomeksi se ilmestyi ensimmäisen kerran 1869. Max ja Moritz on toinen hyvä esimerkki kasvattavasta ja pelottelevasta sadusta. Max ja Moritz on saksalainen Wilhelm Buschin luoma kuvakertomus kahdesta kurittomasta pojasta vuodelta 1865. Se edustaa eurooppalaista 1800-luvun kuvakertomusta, jota on pidetty modernin sarjakuvan eräänä edeltäjänä. Kirja toteaa: "Pojat joit ei saatu hyviks nyt on jauhettuina jyviks". Jörö-Jukka sekä Max ja Moritz ovat molemmat tuttuja lapsuudestani. Omaehtainen muistoihin pohjautuva kokemukseni on, että rajutkin kuva-aiheet ovat usein lapselle kiinnostavia ja jännittäviä.

8. Kuvitusta kirjasta Max ja Moritz

LYHYESTI POSTIKORTISTA

Tyypillinen tuntemamme postikortti on pahvinen A6-kokoinen eli 105 × 148 millimetrin kokoinen kortti, jolla voi lähettää tervehdyksen.

Postikortin määritelmä on sen verran väljä, ettei voida tarkasti määritellä, milloin ensimmäiset postikortit syntyivät. Museossa on säilynyt vuoden 1000 tienoilta kortteja, joita voidaan periaatteessa kutsua postikorteiksi: ne ovat kuvitettuja tervehdyksiä puulevyllä tai papyruksella, jonka lähetti on toimittanut vastaanottajalle.

Nykyisten postikorttien edeltäjiä ovat uudenvuodenkortit, joista vanhimmat ovat Kiinasta 300-luvulta, mutta Euroopasta vasta 1300-luvulta. Kuvakorttien valmistus alkoi 1400-luvulla, jolloin nunnaluostareissa alettiin valmistaa jouluiäksi raamattuaiheisia kortteja. Teollinen painattaminen alkoi 1700-luvulla, ja vanhimmat kortit olivat puupiirroksia, mutta samalla korteissa esiintyi käsin tehtyjä yksilöllisiä piirroksia ja maalauksia.

Ensimmäiset julkisessa postissa kulkemaan tarkoitetut postikortit otettiin käyttöön Itävalta-Unkarissa 1869. Postikortit yleistyivät nopeasti, mutta niitä myös vastustettiin, koska viestit olivat kaikkien nähtävillä.

Suomessa 1800-luvulla kortin takapuolelle sai kirjoittaa vain vastaanottajan tiedot ja viesti kirjoitettiin kuvapuolelle. Jos oli jatkanut viestiään kortin osoitepuolelle, siitä saatettiin Suomessa antaa sakkoja vastaanottajalle. Postikorttien käyttö oli aluksi rajoitettua, sillä niitä ei saanut lähettää Suomesta ollenkaan ulkomaille. Suomessa alettiin painaa kuvakortteja 1880-luvulla. Sitä ennen kortit olivat tulleet Ruotsista ja Saksasta. Kuvapostikorteista valtaosa tuotiin ulkomailta ja niihin painettiin erilaisia suomen- ja ruotsinkielisiä tervehdyksiä.

Korttien kuva-aiheet toimivat yhteiskunnan peilinä. Tärkeät tapahtumat kuvattiin postikortteihin uutiskuvien tapaan. Myös tärkeät henkilöt, keksinnöt ja rakennukset pääsivät korttien kuva-aiheiksi. Kiiltokuva-aiheet sekä erilaiset valokuvat ja taidejäljennökset olivat suosittuja.

Joulusta, ystävänpäivästä ja pääsiäisestä tuli myöhemmin suosituimmat korttien lähettämispäivät. Pelkkiä joulukortteja lähetetään vuosittain noin 40 miljoonaa.

Kauniita kuvitettuja postikortteja ei ole aina kovin helppoa löytää kaupan korttihyllyltä. Kuva-aiheet ovat usein tyylillisesti yhtenäisiä, mielikuvituksettomia ja tunkkaisia kukka- tai maisema-aiheita. Taidepostikortti on kaunis esine eikä ole mielestäni menettänyt arvoaan e-korttien ja some-kuvien myötä. Nykyisessä informaatiotulvassa on virkistävää vastaanottaa jotain fyysistä, pysyvää ja esteettistä. Kaunis kuvakortti on muisto lähettäjästään ja visuaalinen esine.

TUNNETTUJA
POSTIKORTTIEN KUVITTAJIA
Signe Hammarsten-Jansson
Rudolf Koivu
Inge Löök
Jenny Nyström
Martta Wendelin

9. Martta Wendelin

10. Jenny Nyström

11. Ensimmäiseksi väitetty kuvallinen postikortti, 1870, Leon Besnardeau

2. PROSESSI

”Sattumat saattavat olla tärkeitä lähtökohtina, mutta eivät koskaan tavoitteina sinänsä. Muuten taide olisi viihdettä.”

— Josef Albers

ALUN HAASTEET

Aloittaminen on usein hidasta ennen työskentelyflow'n virtaamista. Aihe tuntui laajalta ja inspiroivalta, mutta liikkuvia osia oli paljon. Projekti oli kokonaan uudenvuorokainen ja aikatauluttaminen arvoitus. Olin kuitenkin innoissani ajatuksesta tehdä jotain itselleni uutta ja odotin, että pääsisin näkemään mielikuvani valmiina visualisaationa ja lopputuotteena. Eniten ajatukseni sai vellomaan kuvitustyylin valinta. Tein monia kokeiluja eri tekniikoilla, mutten saanut haluamaani lopputulosta. Erityisesti väritystekniikan valinta sai ajatuksen kiristymään, sillä koneellinen väritys näytti liian kliiniseltä ja käsivaralla tehdessä jossain vaiheessa käsi haparoi pyyhekumia. Paperia kului. Pinoja ja kasoja pöydillä, sängyllä lattialla, maton päällä rytyssä ja tarkkaan lajitelluissa nipuissa seinän vieressä. Ehdottomasti eniten itsekseni vaati pitäytyminen samassa tekniikassa projektin alusta loppuun asti. Levoton mieleni kyllästyi kaikkeen tekemäänsä äkkiä ja hamusi jotain uutta ja moniulotteisempaa. Myös lähdemateriaalin kartuttamisessa oli haasteensa; kuvittamista käsitteleviä suomenkielisiä teoksia ei löytynyt joka hyllyltä ja toisaalta niiden oikeiden ja osuvimpien kirjojen valitseminen projektiin vaati oikeita päätöksiä ja harkintaa. Onneksi sain tutuilta suosituksia.

KUVITUSTEKNIikka

Kuvitustekniikakseni valitsin kokeilujen jälkeen Photoshopin ja piirtopöydän. Halusin kortteihin intensiiviset värit. Koneellinen väritys mahdollisti kirkkaat tasaiset pinnat ja vaivattoman kokeilun eri väri vaihtoehtojen välillä. Koneellinen väritys tuki myös ääri viivattomuutta. Ääri viiva syö joskus väripintojen yhdistymisestä muodostuvaa intensiteettiä ja tekee värillisestä kuvasta runsaasti käytettynä tunkkaisen. Piirtopöytä väritys mahdollisti teräväräiset tasaiset pinnat ja puhtaanvalkoiset raikastavat alueet.

Aloitin luonnostelun hiilikynillä, joiden jälki on mustaa, paksua ja karkeaa. Pidän piirustusvälineen ja paperin välille muodostuvasta kitkasta, ja carbokynän ja huokoisen paperin välillä se on juuri sopiva. Liian liukas paperi saa kynän pakenemaan liian nopeasti ja viivaan on hankalampi saada kynän pysähdyksistä aiheutuvaa rytmiä. Hiilikynä on hauras väline, jolla saa viivaan helposti paksuusvaihtelua paineen

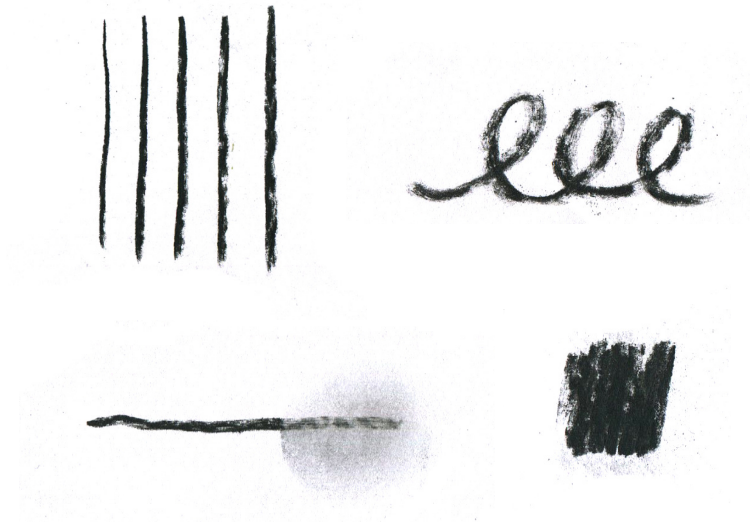

Moneen kertaan teroitettut hiilikynäpätkäni.

“Nuorena olin kiinnostunut monista asioista ja työskentelin kaikenlaisilla materiaaleilla paperista lasiin, rautalangasta tulitikkuaskeihin, tapetista huonekaluihin, tekstaamisesta graafiseen muotoiluun. Niistä ajoista olen varttunut, mikä merkitsee sitä, että rajoitan työni laajuutta saadakseni sen intensiivisemmäksi”

— Josef Albers

voimakkuudesta riippuen. Lisäksi viivaa on helppo sormella jälkikäteen sotkea, jos haluaa utuisempaa jälkeä. Tällä on myös kääntöpuolensa, sillä hiilipiirrosta skannatessa saa olla pyyhkimässä skannerista tomua pois joka käyttökerran jälkeen. Olin tyytyväinen hiilen mustaan ja vahvaan ääri-viivaan, mutta tulin siihen tulokseen, että voimakas musta jälki vei liikaa tilaa väreiltä. Tästä alkoi väritysprosessi, joka sisälsi monia kokeiluja kuivapastelleista kuivaan vesiväriin.

Jälki oli ihan hyvää, muttei tuntunut täysin omalta. Lopulta päätin hylätä alkuperäiset viivapiirroksiset ja käyttää niitä vain pohjaluonnoksina koneelliselle väritykselle. Otin käyttöön paksun brushin (40 px) ja aloin muodostaa väripintoja. Pienemmät yksityiskohdat tein ohuemmalla brushilla. Pitäydyin jokaisessa kuvassa muutamassa värissä. Hyödynsin

layerityöskentelyä. Tein värilliset taustat omille layereilleen. Näin korttien taustaväriä oli helppo vaihtaa. Joissain kuvissa käytin alkuperäisiä hiililuonnoksia pohjana.

HAHMOT JA LIIKE

Annoin kuvituksissani suuren roolin henkilöhahmoille. Halusin kuitenkin, että kuvitusteni tyyli eroaa alkuperäisteoksen kuvituksista, jotka ovat Jukka Itkosen tekemiä ilmeikkäitä pienikokoisia viivapiirroksia.

Omat hahmoni löysivät luonteensa kokeilujen kautta. Lähdin ensin liikkeelle ihmisfiguureista. Ne alkoivat kuitenkin tuntua ikäviltä ja aloin kaivata jotain, mitä voi varioida monipuolisemmin. Runokokoelman nimi huusi, että hahmot voisivat olla lintuja. Lisäksi useimmat lapset sympatisoivat eläimiä ja lintuja on lajeina eri näköisiä. Hahmoihin oli helppo saada väri-, koko- ja muotovariaatioita. Linnut ovat mielestäni lajina myös visuaalisesti kiinnostavia.

Jokaisessa runossa esiintyy päähenkilöhahmo, jonka mukaan runo on nimetty. Halusin korteista visuaalisesti selkeät, joten päädyin antamaan jokaisessa kuvituksessa hahmolle ison roolin ja jättämään taustan minimiin.

Lentopostiakokoelman jokainen runo on erillinen kokonaisuutensa omine henkilöhahmoineen. Eri runojen henkilöhahmot eivät kommunikoi keskenään. Jokaisessa kuvassa on päähenkilöhahmon lisäksi kuitenkin toinen objekti, jonka kanssa se on vuorovaikutuksessa. Näin vältin staattisuuden vaikutelman, jossa yksittäiset hahmot seisovat tilassa reagoimatta toisiinsa.

Pyrin luomaan hahmoille oman luonteensa ja tapansa olla

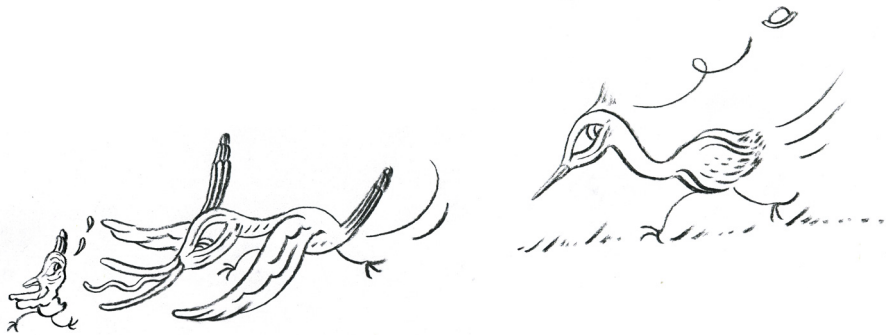
tilassa. Jokaisella hahmolla on oma muotokielensä ja luku-kokemuksen aikana syntyy mielikuva kunkin henkilöhahmon liikekielestä, tälle tyypillisestä tavasta ja nopeudesta liikkua asennosta toiseen. Toiminnan kuvaamisen lisäksi ilmeet, liikkeet ja asennot ilmaisevat tehokkaasti henkilöhahmojen tunteita ja tavoitteita. Asennon välityksellä voi ymmärtää eri figuurien suhdetta toisiinsa, ei vain henkilöhahmojen.

Kuvaa pidetään usein onnistuneena, kun se sisältää vaikutelman liikkeestä, vaikka kuvan tapahtuma olisikin rauhallinen. Liikettä olen luonut kuviin mm. diagonaaleilla linjoilla. Lahja Hoh-hoh-hoi -kortin nukkuvan ja pysähtyneen tunnelman rikkovat diagonaaleihin asetellut eri suuntiin osoittavat hirsipuut. Eri suuntiin sojottavat puut luovat vaikutelman liikkuvasta ja romahtavasta kasasta, vaikka Lahjan olemus onkin staattinen ja unelias sekä muotokieli sulkeutunut.

Kun kuvataan samanaikaisesti monia erilaisia liikkuvia hahmoja, saadaan aikaan vaikutelma ajan pysähtymisestä. Tämä vaikutelma ilmenee Usko Vähin-Erin -kortissa, jossa eri asennoissa olevat linnut ovat pysähtyneinä, mutta silti liikkeessä. Asetelma tukee mielikuvaa Uskon liikkumisen hitaudesta suhteessa vauhdikkaisiin kanssaeläjiinsä.

Liikevaikutelma syntyy yksittäisessä kuvassa myös osana viivan muodostamaan lineaarista jatkuvuutta. Kuvituksissani viivan asemaa ajavat väripintojen rajapinnat, joiden linjat muodostavat vaihtelevia ja dynaamisia pinnanjakoja. Rikkonaiset ja eri suuntiin osoittavat viivat kiskovat katseen eri

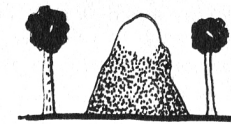
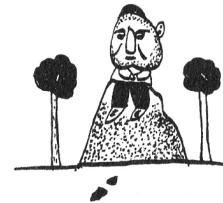
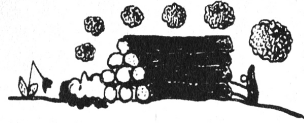
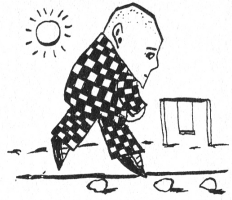
suuntiin ja luovat vaikutelman kaaoksesta. Tätä olen hyödyn-
tänyt mm. Taiska Huisin-Haiskin hahmossa, jonka eri suun-
tiin sojottavat sulkakarvat tukevat vaikutelmaa rähjäisestä
ja haisevasta siivottomasta hahmosta. Sveitsiläinen taide-
historioitsija Heinrich Wölfflin esittää: "Kun kohde esitetään
elävänä, siinä on vaikutelma läpikulkevasta liikkeestä, vaikka
se olisikin täysin paikallaan ja levollisessa tilassa." (Wölfflin
1963, 39). Tämä liikevaikutelma ilmenee Ville-hahmossa,
joka mököttävästä ja staattisesta olemuksestaan huolimatta
on elävä orgaanisen ja elävän viivankäytön ansiosta. Viivan
suunnan lisäksi hahmoin sa liikettä venyttämällä ja vää-
ristämällä muotoa. Raajojen mittasuhteita vääristelemällä
voi alleviivata hahmon liikkumistapaa. Kapeat, harvat viivat
ilmaisevat liikkuvuutta ja nopeutta, epäselyt ja "turvon-
neet" viivat hahmon miellyttävää olotilaa tai lamaantunei-
suutta. Terävät kulmat ja sahalaita vihjaavat henkilöihahmon
levottomuudesta ja uhattuna olemisesta.

Hahmon venynyt kaula korostaa kurottavaa ja eteenpäin suuntautuvaa liikettä.

Villen turvonnut ja staattinen olemus

Alkuperäisteoksen kuvitukset, Jukka itkonen

VÄRIT

Värillä voi erottaa tai yhdistää sekä yhtenäistää ja korostaa. Sillä voi myös järjestää ja antaa merkityksen. Värivalinta voi tukea tuotteen tunnistettavuutta. Väri on sidoksissa tunnetilaan ja herättää henkilökohtaisia assosiaatioita, joihin vaikuttavat mm. ikä, sukupuoli, kansallisuus, uskonto, ammattiala, sosiaalinen asema, taloudellinen asema, ympäristö, yhteys, vuodenaika, kokemukset ja mielentila.

Pyrin värien käyttöön, joka vastaa runon tunnelmaa ja henkilölahmon luonnetta. Halusin valita jokaiselle kortille oman tunnusomaisen värinsä. Nojasin yleisiin väriassosiaatioihin ja tottumuksiin, sekä omiin makumielityksiini värivalintoja tehdessäni. Lisäksi harkitsin, että kontrastit ovat toimivat ja rinnakkaiset pinnat erottuvat toisistaan ilman ääriä. Värien synergia on yksittäistä väriä tärkeämpi.

Kuvissa on sammuneet maanläheiset sävyt, mutta olen käyttänyt kirkkaita värejä korostukseen. Photoshop on tekniikkana oivallinen väri-versioiden tuottamiseen ja pelkäänsä taustaväriä vaihtamalla voi kokeilla kuinka kuvan tunnelma muuttuu. Värisilmäni on osittain automatisoitunut kokemuksen myötä. Joskus värien disharmoniakin voi luoda kauniin lopputuloksen ja olla jopa kiinnostavampi kuin harmoninen väriskaala. Käytän paljon komponenttivärejä kontrastin luomiseen. Lisäksi kirkastan murrettuja sävyjä puhtaasti värillisillä yksityiskohdilla tai käytän samasta väristä murrettua, taitettua ja puhdasta sävyä. Käytin kuvituksissani paljon valkoista sävyä raikastavana elementtinä. Keskitin myös värien erottuvuuteen. Vaalealla taustalla toimivat tummat hahmot ja tummalla taustalla vaaleat. Jos halusin elementille vähemmän painoarvoa, sävytin sen lähelle taustan tummuusastetta. Kirkkaat värit toimivat hyvin pieninä alueina yksityiskohdissa. Ville-kortissa olen käyttänyt oranssinpunaista linnun nokassa, pään sulissa ja jaloissa.

PUNAINEN

kuuma, aktiivinen,
intohimo, vaara

KELTAINEN

lämpö, energia,
idealismi, optimismi,
mielikuvitus, älyllinen

ORANSSI

lämpö, kypsä, hellä,
syksy, aktiivinen

VIHREÄ

luonto, hedelmällinen,
rauha, varakkuus,
terveys, myrky

SININEN

viileä, puhdas,
rauhallinen,
konservatiivinen,

etäinen, tyyni

TUMMANSININEN

myrskyisä, romanttinen

VIOLETTI

kirkollinen, voimakas,
valta, luksus,
turhamainen

VAALEANPUNAINEN

tyttömäinen, sensuelli,
lihallinen

RUSKEA

maanläheinen,
vanhahtava, hidas

VALKOINEN

puhdas,
viaton,
viileä

HARMAA

neutraali, tylsä,
vanha, turvallinen,
tasapainoinen

MUSTA

voimakas, kuolema,
tyylikä, masentava

Neutraali harmaa korostaa Villen
ilotonta olotilaa

“Väri käyttäytyy mielestäni kuin ihminen, kahdella eri tavalla: ensinnäkin, toteuttaessaan itseään, ja toiseksi, toteuttaessaan suhteensa muihin.” — Josef Albers

C 29
M 18
Y 34
K 0

C 44
M 17
Y 35
K 0

C 69
M 42
Y 53
K 16

C 0
M 89
Y 100
K 0

C 56
M 48
Y 47
K 14

C 0
M 22
Y 100
K 0

C 37
M 44
Y 43
K 4

C 53
M 58
Y 74
K 42

C 57
M 47
Y 83
K 33

Kuvitusteni sävyt cmyk-arvoina

C 76
M 61
Y 54
K 41

C 0
M 0
Y 100
K 40

C 51
M 66
Y 66
K 50

C 61
M 42
Y 53
K 16

C 20
M 29
Y 69
K 1

C 31
M 25
Y 29
K 0

C 30
M 51
Y 99
K 11

C 53
M 54
Y 79
K 40

C 76
M 61
Y 54
K 41

C 44
M 17
Y 35
K 0

C 62
M 82
Y 48
K 45

C 69
M 63
Y 62
K 62

Aa

LENTOPOSTIA

Museo sans 700, 14 pt / 16.8 pt, tracking 50

Leipäteksti

Museo sans 700, 8.6 pt / 13.5 pt

Erkki Kuka-Ties

Käsinkirjoitettu kauno.

ERKKI KUKA - TIES

Käsinkirjoitettu versaali.

TYPOGRAFISET VALINNAT

Typografian avulla jäsenetään ja arvotetaan tekstiä ja tavoitellaan helppoa luettavuutta. Typografia vaikuttaa myös emotionaalisesti muotokielensä kautta. Hyvä typografia viijaa muodon kautta sivujen sisällöstä ilman, että silmäilijän tarvitsee lukea tekstiä. Luettavuuteen vaikuttavat mm. kirjainten muoto, sanakuvan hahmottaminen, palstoitus, rivivälitys, marginaalit ja tekstiä ympäröivä tyhjä tila. Rivivälit, marginaalit ja tekstin lihavuusaste ovat oleellisia luettavuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Typografialla on julkaisua yhtenäistävä merkitys ja se tekee tuotteesta tunnistettavan sekä omaleimaisen. Runokorttien typografia sisältää otsikot ja leipätekstin. Hyvä typografia peilautuu aina tarkoitukseensa. Runokorttien kohderyhmänä ovat lapset, joten halusin typografian olevan pehmeää ja ystävällistä. Runojen leipätekstiksi valitsin Museo sans 700 -fontin koossa 8,6 px. Fontti on ilmeikäs, pehmeä ja luettava. Lisäksi samasta fontista löytyy hyvän näköinen bold versaali, jota käytin otsikkofonttina. Aluksi suunnittelin käyttäväni myös käsinkirjoitettua typografiaa, mutta koin sen olevan liian vaikeaselkoinen lapsilukijoille. Museo-fontin versaali oli luettavampi ja lapsiystävällisempi.

Halusin väljät marginaalit, jotka tukevoittavat ja kehystävät tekstin paikoilleen. Näin vältin vaikutelman, jossa teksti karkaisi kohti reunoja. Rivivälin valitsin optisesti sopivaksi. Tarkistin, ettei teksti näytä liian tiukan rivivälin myötä levottomalta eikä palsta hajanaiselta liian ison välin vuoksi. Otsikkoteksteihin lisäsin kirjainväliä, jotta jokainen kirjain erottuu omana kuvanaan.

MATERIAALIVALINNAT

Tuntoaistilla on merkittävä rooli vaikutelmien muodostumisessa, kun otamme ensimmäistä kertaa painotuotteen käsiimme. Paperi on osa painotuotteen fyysistä olemusta. Tuotteen ulkonäkö, luettavuus, kuvientoisto ja muu käytettävyys rakentuvat paperivalinnan kautta. Valinta vaikuttaa myös julkaisun kustannuksiin. Paperin paksuus, valkoisuus, läpikuultavuus ja kiiltävyys vaikuttavat painotyön onnistumiseen. Julkaisun paksuudesta voi myös arvioida sivumäärän. Paperivalintaan vaikuttavat merkittävimminä kuvitukset, typografia ja taitto. Tekstin hyvä toistuvuus on luettavuuden kannalta tärkeää. Paperin valkoisuus, sen pinta ja opasiteetti vaikuttavat lukukokemukseen.

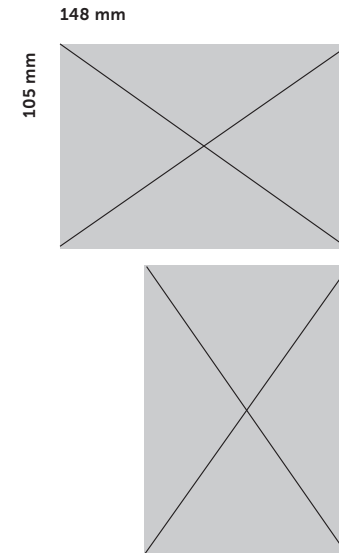
Valitsin runokortteihin luonnonvalkoisen paperin 300 mg. Luonnonvalkoisella paperilla värit toistuvat lämpiminä, mikä sopii kuvitusten vanhahtaviin sävyihin ja tyyliin. En halunnut liian puhdasta ja kovaa paperia maanläheisten värien pariksi. 300 mg on tarpeeksi jämäkkä korttipaperi.

Kansikuoreen valitsin huokoisen paperin, jonka sormituntuma on myös pehmeän karkea, eikä liian muovinen.

FORMAATTI

Päädyin a6-kokoon eli klassiseen korttikokoon. Runot ovat mitaltaan sen pituisia, että ne asettuvat sulavasti kortin kääntöpuolelle. Runokortti perinteisen selkämyksestä sidotun kirjan sijaan mahdollistaa vaaka- ja pystyformaatin käytön kuvissa.

Kortti on formaattina monikäyttöinen. Kortin voi erottaa pakasta ja postittaa kuoressa tervehdykseksi tutulle.

Kortti mahdollisti vaaka- ja pystyformaatin käytön kuvituskuvassa.

TAITTO

Taitto on tapa järjestää sivun elementtejä tilaan. Taitto sisältää mm. seuraavat käsitteet: koko, esitystapa, sijoittelu, suunta, rytmi, väri, tila ja muoto. Tarkoituksenmukainen taitto helpottaa lukijaa omaksumaan sisällön ja on lukemaan houkutteleva, visuaalisesti selkeän johdonmukainen sekä sisällön sanomaa kuvastava. Sisältö välittyy lukijalle oikealla asioiden arvottamisella. Sisältöä arvotetaan rinnastamalla asioita ja erottamalla niitä toisistaan. Taitto rakentaa sisällölle identiteetin. Kuvittaja ja graafikko Lasse Rantanen toteaa, että sivujen täytyy sisältää samoja muotoja, värejä ja kuvien paikkoja, jotta lukijalle syntyy mielikuva samankaltaisuudesta (Rantanen, 2007, 160). Tätä olen toteuttanut korttien takapuolella, jossa runot ovat aseteltultaan ja typografialtaan yhtenäiset.

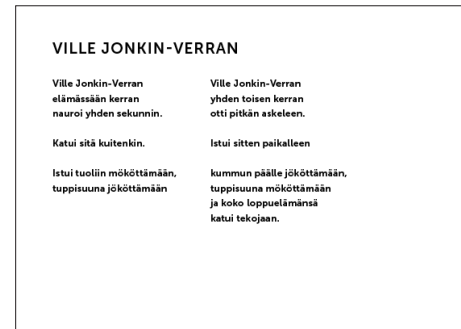
Julkaisun hallinnassa on apuna sivukartta, joka auttaa hahmottamaan kokonaisuuden. Oheisessa kaaviossa olen visualisoinut korttikokonaisuuden vaaka ja pystyformaattien sekä värien suhteen. Kortit muodostavat tasolle levitetyn vaihtelevan ja värikkään kokonaisuuden, jota on mielenkiintoista tutkia.

Myös tyhjä tila on aktiivinen. Sanat ja kuvat aktivoivat pintaa. Taitossa sivun jännitteet rakennetaan tyhjän tilan avulla ja tyhjä tila on osa typografiaa ja kuvitusta. Se rytmittää, arvottaa, jäsentää ja on esteettisesti kaunista. Olen käyttänyt korttien taustapuolella isoja marginaaleja ja kehystänyt kuvitukset valkoisella marginaalilla.

Jokaisen runokortin taitto on tehty palvelemaan sekä runon sisältöä, että kokonaisuutta. Taitollisesti projekti erosi perinteisen kirjan taitosta, sillä kortit eli "sivut" voivat olla missä järjestyksessä tahansa. Sikin sokin lattialla, pinossa

Kuvitukset muodostavat 18 erivärisestä kortista kokonaisuuden

Kortin takapuoli

tai nurinpäin. Runokortit formaattina vaikuttavat lukijan lukukokemukseen mahdollistamalla erilaisten selaustopojen ja järjestysten muodostumisen. Lukemisen dynamiikka on erilainen. Huomioin, että kortteja voi tarkastella kaikkia yhtäaikaan levittelemällä ne vaikka lattialle tai järjestyksessä korttipakkaa selaten. Halusin myös, että jokainen kortti toimii omana yksittäisenä kuvana esimerkiksi kehystystä tai postittamista varten.

SOMMITTELU

Sommitelu käsittää suunnan, muodon ja liikkeen käsitteet. Hyvä sommitelu on tärkeä osa toimivaa kuvaa.

Pyrin kuvituksissani vaihteleviin ja dynaamisiin komposi-tioihin ja yhtenäiseen muotokieleen. Kuvistani löytyy muoto- ja kokontrasteja. Oheisessa kaaviossa olen esittänyt geometrisilla muodoilla kuvituskuvissani esiintyviä pinnan-jakoja. Toteutan sommittelun sääntöjä kuvissani melko ali-tajuisesti.

Kokonaisuutena kuvakirja on vaihtelevampi, jos kaikki kuvat eivät ole tapahtumiltaan ja sommitelultaan yhtä vauhdikkaita. Tutkin kuviani ja löysin niistä selkeän johdonmu-kaisuuden sommittelussa. Muutamassa kuvituksessa esiin-tyy keskeissommitelma, jossa henkilöahmo on selkeänä pääelementtinä. Tämä sommitelma on luonteeltaan melko staattinen. Olen käyttänyt tätä staattista sommitelmaa ku-vaamaan henkilöahmon pysähtynyttä ja rauhallista ole-musta, mikä sopii mököttävään Villeen, Nukkuvaan Lahjaan ja yksinäiseen vanhaan Liisaan. Välttäessä frontaalitasoa, muodostuu vaikutelma, että hahmo leijuu vailla kiinnekoh-taa. Tämä tulee esiin Liisa-kortissa, jossa salaperäisen kodin omaava hahmo leijuu keskiössä vailla tietoa olinpaikasta.

Kuvissani olen käyttänyt myös diagonaalia luomaan dynaamisuutta. Risto Taka-Raivon liike suuntautuu oikeasta yläkulmasta alas vasempaan, jossa pakeneva lintu pinkoo. Usko Vähin erin muodostaa muiden lintujen kanssa selkeän diagonaalien kuvapinnan halki. Tämä ylöspäin suuntautuva diagonaali tukee eteenpäin menevää ja toiminnallista vaiku-telmaa lintuystäviään tavoittelevasta Uskosta.

Kuvistani löytyy myös horisontaalia linjaa etenkin vaaka-formaatin kortteista. Erkki Kuka-Ties -kortissa puut muodos-

tavat yhtenäisen horisontaalin linjan, johon yksi puu tekee vertikaalin poikkeuksen. Tämä vertikaali erottaa puun muis-ta, mikä tukee runon sisältöä. Horisontaali linja löytyy myös Reima-kortista, jossa vaakasuuntaan piirretty maa antaa ti-lan jouksevalle Reimalle. Olen käyttänyt myös pinnan kah-tiajakoa, jossa on kaksi kooltaan saman suuruista ja keske-nään keskustelevaa elementtiä. Tämä luo sopivaa vaihtelua kokonaisuuteen.

Kaikkia kortteja yhtenäistävä tekijä on reunakuviainen taustaväri valkoisine kehyksineen. Se rajaa kuvan tehokkaasti. Taustavärin reunassa olen hyödyntänyt erilaisia muotoja tehdäkseen eron eri korttien välille. Pyöreä piparkakkureuna muodostaa muotokontrastin terävän sahalaidan kanssa. Sa-halaitaa olen käyttänyt kahdessa eri koossa.

Kuvitukissani esiintyviä kuvapinnanjakaja

KANSI JA PAKKAUS

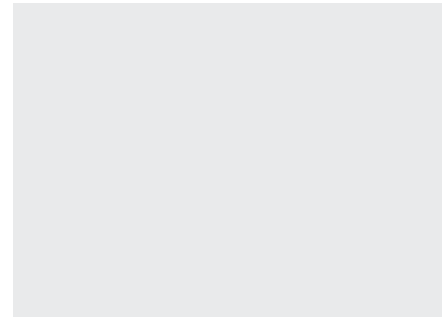
Brittiläisen nuorisokirjallisuudentutkijan Aidan Chambersin (1991,9-14) mukaan kaikki lukeminen alkaa aina valinnasta. Kirjan hylkääminen luettavien joukosta on osa lukuprosessia. Kirjan koko, muoto, materiaalit ja kannen kuvat ja tekstit luovat mielikuvan kirjan tyylistä.

Kuvittaja nostaa kannessa avainkohdan esiin omalla tavallaan. Lasten kirjan kannessa on hyvä olla jokin samastumiskohde. Lukutaidottomille ja lukemaan opetteleville kannen ja kirjan muodon merkitys on todennäköisesti vielä suurempi kuin jo lukeville, sillä informaatio välittyy muotojen ja värien avulla ja kirjaimet jäävät merkityksettömiksi symboleiksi. Kirja kansineen fyysisenä objektina on läsnä koko lukemisen ajan ja sen loputtua. Kirjan näkeminen fyysisenä esineenä arkiympäristössään tuo mieleen tekstin herättämät mielikuvat ja tunteet.

Kannen osana toimii konseptissani tummanvioletti kirjekuori, johon on tarralla kiinnitetty infoteksti. Kanteen on lisäksi liitetty kuminauhalla kansikortti, joka tuo tietoa sisällöstä jo ennen kuoren avaamista. Kuori on helppo säilytysratkaisu. Kokeilin erilaisia variaatioita säilytykseen. Yksi ajatus oli käyttää kirjan kansia ja nivoa kortit niiden sisään kuminauhalla. En kuitenkaan löytänyt jämäkkää konepahvia lähiseudulta enkä omistanut kirjansidontaan optimaalisia työvälineitä. Päädyin lopulta ensimmäiseen ideaan: kirjekuoreen, jonka sulkemisen kuminauha mahdollistaa yhä uudelleen ja uudelleen.

12.

Korttien säilytysratkaisuna toimii C6 kokoinen kirjekuori, joka nivoutuu kiinni kuminauhalla

LOPPUTUOTOS

Valmis tuote on 18 kortin kokoelma kirjekuoressa. Painatin kortit painossa ja valmistin kuoren itse.

Jännitin millaisena värit toistuvat painossa. Aikaisempiin kokemuksiini pohjaten varauduin, että ne toistuvat joskus alkuperäistä tummempina. Kuminauhat tilasin hieman huvittuneena netistä, koska en löytänyt lähiseudulta sopivan kokoisia lenkkejä.

Lopputuotos jää itselleni muistoksi.

YHTEENVETO JA ITSEARVIOINTI

Tavoitteeni oli luoda yhtenäinen kuvituskokonaisuus ja uudenlainen kirjakonsepti. Olen melko tyytyväinen lopputulokseen.

Prosessin aikana opin paljon itsestäni, työskentelytavoistani ja suunnittelutyöstä. Kokeilin erilaisia kuvitustekniikoita, tutustuin alan kirjallisuuteen ja opin yrityksen ja erehdyksen kautta toimivasta suunnittelusta.

Palasin projektin aikana myös omaan lapsuuteeni. Projekti ohjasi katsomaan elämää ja kuvia uudestaan lapsen silmin.

Saman projektin olisi voinut toteuttaa monella eri tavalla ja syventyä tarkemmin yksittäisiin osa-alueisiin. Projekti oli kuitenkin niin laaja, että keskityin kokonaisuuden hahmotamiseen ja eri työvaiheiden yhdistämiseen. Aikataulutus on haasteellista ja projekti opetti näkemään kuinka paljon aikaa kokonaisuuden hallinta ja toteuttaminen vie.

Haluan kiittää opiskelukavereita ja opettajia terävistä kommentteista, mielipiteistä ja oikoluvusta sekä Muotsikkaa yhteisistä vuosista ja aivan mahtavista muistoista!

KIITOS!

KUITENKIN SITTENKÄÄN

”Moni asia
tuskin maksaa vaivan
monesti maksaa
—kuitenkin

mikä jo pitkään
näytti varmalta
ei nyt enää niin
näytäkään

ja paljon
arvottomaksi katsottua
on nyt arvossaan
—kuitenkin

kaikesta mikä nyt
on arvoltaan pysyvää
ei suurin osa pysy
—sittenkään

kuten ei paljoa
eikä vähää lopulta
jää enää
ollenkaan

niin me huomaamme
että vähempi
käy enemmän ja enempi
—yhä enemmän”

—Josef Albers

KIRJALLISET LÄHTEET

HATVA, ANJA Kuvittaminen, *Rakennustieto oy 1993*

SISKO YLIMARTIMO JA RIITTA BRUSILA
Kuvittaen; käyttökuvan muotoja, merkityksiä ja
mahdollisuuksia, *Lapin yliopistopaino 2003*

RÄTTYÄ KAISU JA RAUSSI TARJA Tutkiva katse
kuvakirjaan, *Lastenkirjainstituutti 2001*

JANSSON, TOVE Muumien matkassa, *WSOY 2012*

HAPPONEN, SIRKE Vilijonkka ikkunassa; Tove Janssonin
muumiteosten kuva, sana ja liike, *WSOY 2007*

RANTANEN, LASSE Mistä on hyvät lehdet tehty?, *Hill and
Knowlton Finland Oy 2007*

ALBERS, JOSEF Taito nähdä: Runoja, arvioita ja muita
kirjoituksia, *Vapaa taidekoulu 1985*

ALBERS, JOSEF Värien vuorovaikutus, *Vapaa taidekoulu
1999*

AHJOPALO-NIEMINEN, TARJA Kuvittajan keinot,
Kirjayhtymä 1999

KANDINSKI, VASILI Taiteen henkisestä sisällöstä,
Gummerus 1988

ITTEN, JOHANNES Värit taiteessa, *Appl Wemding 1970*

ITKONEN, MARKUS Typografian käsikirja, *RPS-yhtiöt 2003*

ITKONEN, JUKKA Rinkeli Ronkeli, *Otava 2001*

MOISEI, KAGAN Tieteen ja taiteen välisestä suhteesta,
Kulttuurivihko 1981

GOLDSMITH, EVELIN Research into illustration,
Cambridge University Press 1984

SÄHKÖISET LÄHTEET

POSTIKORTIN HISTORIAA, POSTIMUSEO

Haettu: 28.3.2015

<http://www.postimuseo.fi/tarinat/postikortin-historiaa>

POSTIKORTISTA

Haettu: 22.3.2015

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Postikortti>

JÖRÖ-JUKKA

Haettu: 21.3.2015

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Jörö-Jukka>

MAX JA MORITZ

Haettu: 5.4.2015

http://fi.wikipedia.org/wiki/Max_ja_Moritz

KUVALÄHTEET

1. PIKKU PEGASOS

<http://www.antikvaari.fi/naytatuote.asp?id=1239356>

Haettu: 2.4.2015

2. TIITIÄISEN SATUPUU, KANSI

<http://shl.fi/2014/12/20/kuka-tuntee-kirsi-kunnaksen/tiiti-aisen-satupuu-kansi/>

Haettu: 15.3.2015

3. TIITIÄISEN SATUPUU, AUKEAMA

<https://sadunsuikkaajan.wordpress.com/2013/02/08/tiiti-aisen-satukuusen-juurella-to-7-2-2013/>

Haettu: 15.3.2015

4. KROKOTIILI HIKOAA

http://librarian-or-cybrarian.blogspot.fi/2012_06_01_archive.html

Haettu: 18.3.2015

5. POSTIKORTTI, MATTI PIKKUJÄMSÄ

<http://kehvola.blogspot.fi>

Haettu: 10.4.2015

6. KUKA LOHDUTTAISI NYTYIÄ?

http://fi.wikipedia.org/wiki/Kuka_lohduttaisi_Nyytiä%3F

Haettu: 12.4.2015

7. JÖRÖ-JUKKA

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Jörö-Jukka>

Haettu: 10.3.2015

8. MAX JA MORITZ

http://de.wikipedia.org/wiki/Max_und_Moritz

Haettu: 15.3.2015

9. MARTTA WENDELIN

<http://www.flickrriver.com/groups/1253788@N23/pool/interesting/>

Haettu: 2.4.2015

10. JENNY NYSTRÖM

<http://www.postcardroundup.com/easter-babies-hammers-postcard>

Haettu: 2.4.2015

11. ENSIMMÄINEN KUVALLINEN POSTIKORTTI

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Conlie_postcard.jpg

Haettu: 2.4.2015

12. KUMINAUHA

<http://www.clasohlson.com/fi/Kuminauha/34-2290-16>

Haettu: 12.4.2015

5. LIITTEET

LETOPOSTIA

Lentäjä, joka ylitti taloja,
pudotti ilmasta maan päälle kaloja.
Sitten hän koneensa
korkeutta nosti ja
huuteli: "Siinäpä lentopostia!"

LENTOPOSTIA

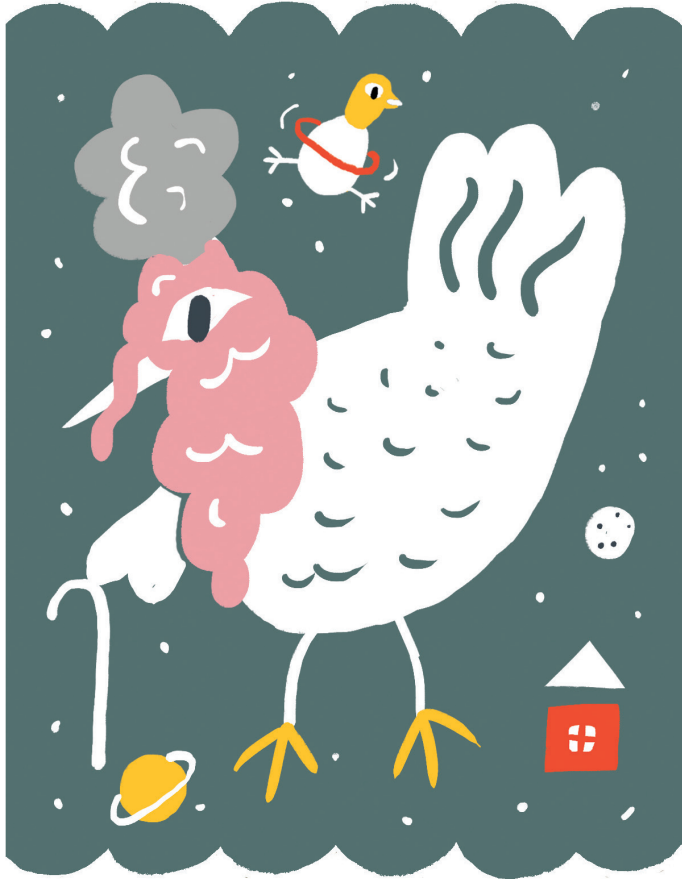
Oletko nähnyt
päätoimisen linnun
tai sivutoimisen kalan?

Oletko nähnyt
lokin kidukset
ja kalan
joka kulkee jalan?

Jos olet,
niin soittele ihmeessä,
elämä on elämän koulu.

Hankitaan kuusi,
kinkku ja kalkkuna
ja pidetään pikkujoulu.

LIISA KOKO-LAILLA

Liisa Koko-Lailla
asuu ulkomailla.

Muttei kukaan tiedä missä,
Norjassa vai Tiibetissä,
maalla vaiko lähiössä
rivitalokiinteistössä.

Ja kun ei kukaan tiedä tätä,
postikaan ei koskaan jätä
Liisan postilaatikkoon
yhtään kirjettä.

Liisa on jo harmaapäinen
koko lailla yksinäinen,

ystäviä vailla
Liisa Koko-Lailla.

ANNE JOKO-TAI

Anne Joko-Tai
kerran kirjeen sai.
Siinä häntä pyydettiin
viimein päättämään,
tahtooko hän olla Joko
vaiko pelkkä Tai.

Anne mietti hetken verran:
"Jospa minä
tämän kerran
olisinkin Joko?
Tai olisinko Tai?"

Vai olisinko edelleenkin
pelkkä Joko-Tai?"

USKO VÄHIN-ERIN

Usko Vähin-Erin
kulki takaperin.

Varpaat kasvoi kantapäihin
niskaan kasvoi nenä
Ja vaikka Usko aina kiirehti,
hän pysyi viimeisenä.

Uskon kummaa kyvykkyyttä
kummasteltiin, eikä syyttä,
kun mies kohti menneisyyttä
kulki joka askeleella
aina vähin erin.

BERTIL KAIKEN-AIKAA

Bertil Kaiken-Aikaa
teki pientä taikaa.

Hän muutti sorsan hevoseksi,
sitten Bertil vielä keksi
kuinka isoäidistä saa
polvisuojuksen.

Isä oli jalkalamppu
äiti musta kumipamppu
siskostaan taas Bertil taikoi
matkaradion.

Isoisä oli kala,
velipoika juustonpala,
perheen koira luuta syövä
pölynimuri.

Bertil taikoi
niin kuin noita
ihmisistä tavaroita
ja lahjoitti ne seurakunnan
joulukeräykseen.

RISTO TAKA-RAIVO

Risto Taka-Raivo
oli kumiaivo.

Aina riitaa haastamassa,
muita maahan raastamassa,
puremassa, potkimassa,
toisten karkit hotkimassa,
raapimassa, sylkemässä,
muilta rahaa nylkemässä.

Risto teki ilkeyksiä
ihan päivittäin,
kävi kimppuun raivokkaasti,
aina takaapäin.

Risto Taka-Raivo
oli ilkeyksien kaivo.

MIKKO KIIKUN-KAAKUN

Mikko Kiihun-Kaakun
nieli savipaakun.

Vatsa meni kuralle
ja Mikon kiikku-uralle
tuli löysä loppu.

TAISKA HUISKIN-HAISKIN

(kartanoromanttinen rakkauskertomus)

1. Taiska Huiskin-Haiskin
oli kaikkein laiskin.

Hän ei koskaan siivonnut,
pessyt taikka raivannut,
eikä edes kaivannut
mitään siisteyttä.

Taiska asui yksin kartanossa,
hirsilukaalissa, jossa
oli pensaikkoinen, villiintynyt
suuri pihamaa,
joka alkoi olla jo huomattava viidakko,
ryteikköä riitti silmäkantamattomiin.

Siellä eli oravia, susia ja majavia,
käärmeitä ja hirviä ja paljon karhuja.
Sieltä oli paikan varanneet
myös häkeistänsä karanneet
norsut, sarvikuonot, apinat ja leijonat.

Linnut siellä laulelivat,
kirkkaat purot solisivat,
lähde puiden siimeksessä
piti pulinaa.
Ja yksi aamu ryteiköstä kuului ulinaa.

2. Taiska kaikkein laiskin,
tukka huiskin haiskin,
meni uimapukusillaan
metsään katsomaan
kuka siellä ölisee,
aamutuimaan mölisee?
Ja Taiska näki Tarzanin kuusen oksalla.

Ensin Taiska vihastui,
mutta pian ihastui
apinamiesmölisijän suuriin lihaksiin.
Apinamies puolestaan
ei saanut irti katsettaan
Taiskan takkuisesta tukasta
ja nöyhtänavasta:

”Olet kauniimpi kuin Jane.
Jollet pahaksesi pane,
menisinpä mielelläni
sinun kanssa naimisiin.”

Taiska miettii, nenää kaivaa:
”Häistä koituu liikaa vaivaa.
Etkö ole koskaan kuullut avoliitosta?”

Tarzan päättään puroon kастaa,
aivastaa
ja sitten vastaa:
”Kyllä. Se on saanut viidakossa
paljon kiitosta.”

3. Tähän päätty tarina
ja tästä alkaa uusi;
avopari kartanossa on jo saanut kuusi
kaunista ja voimakasta
Huiskin-Haiskin Tarzanlasta,
kolme lapsista on tyttöjä
ja kolme poikia.

Pojat ovat Tarzaneita,
tytöt Taiskoja.

Jotkut heistä ovat ahkeria,
toiset laiskoja.

VILLE JONKIN-VERRAN

Ville Jonkin-Verran
elämässään kerran
nauroi yhden sekunnin.

Katui sitä kuitenkin.

Istui tuoliin mököttämään,
tuppisuuna jököttämään

Ville Jonkin-Verran
yhden toisen kerran
otti pitkän askeleen.

Istui sitten paikalleen

kummun päälle jököttämään,
tuppisuuna mököttämään

ja koko loppuelämänsä
katui tekojaan.

ERKKI KUKA-TIES

Erkki Kuka-Ties,
muuan poikamies,
piti kiinni periaatteestaan
ettei voisi noudattaa
missään olosuhteissa
mitään periaatetta.

Erkki Kuka-Ties
oli periaatteen mies.

HERRA ARVO TOSI-ON

Herra Arvo Tosi-On
oli pikkukaupungin rikkain ihminen.

Arvo puhui aina rahoistaan,
tehtaistaan ja sahoistaan
ja kehui vielä: "Tosi on!
Rahalla saa maailmassa
ihan mitä vaan!"

Arvo omisti sen kaupungin
maat ja monet järvetkin,
lisäksi hän omisti suuren salomaan.

Kerran Arvo lähti sinne
puitaan laskemaan.

Hän puulta
puulle taivalsi,
muistikirjaan kirjoitti
kuinka monta runkoa
hänen maillaan humisee.

Puita oli yli miljoona
ja se tuntui hienolta,
kunnes Arvo huomasi,
että alkaa hämärtää.

"Olen, mutten tiedä missä
taidan olla eksyksissä!
Olen Arvo Tosi-On, se saa suuren palkinnon,

joka kertoo miten pääsen
metsiköstä pois!”
Näin hätäntynyt Arvo ääneen parahti.

Tuli aivan hiljaista.
Jossain kuusen oksalla
vain korppi narahti.

Eiväthän puut metsässä
tunne ketään ihmistä,
eivät edes sitä joka metsän omistaa.

Arvo veti esiin setelin,
nosti suuren metelin:
”Tuhat markkaa sille
joka tulee auttamaan!”

Mutta metsän jänikset,
oravat ja ilvekset,
pikkulinnuista nyt puhumattakaan,
eivät voineet tietenkään
alkuunsakaan ymmärtää
mitä raha on.

Ja niin Arvo Tosi-On
miljonääri, onneton,
suuren metsän uumenissa harhaili kuin täi.

Hän eksyi kerta kaikkiaan
ja sille tielleen jäi.

VIRPI KAPPAS-VAAN

Neiti Virpi Kappas-Vaan
ihmetteli vaikka mitä.
Hän ihmetteli myöskin sitä
miksi ihmetteli.

Ihmetyksen vallassa
Virpi-neiti eli.
Valvoi päivät, nukkui yöt.
Ja sitä ihmetteli.

Taatusti hän ihmettelee
tämän runon kuullessaan,
laittaa päänsä hieman kallelleen
ja huokaa: "Kappas vaan."

LAHJA HOH-HOH-HOI

Lahja Hoh-hoh-hoi
nukkui minkä voi.

Niin kuin pappi virsiä
Lahja veti hirsyä,

jäi hirsipinon alle
ja nukkui edelleen.

PEKKA TURHA-LUULLA

Pekka Turha-Luulla
tahtoi aina kuulla
yksinomaan sellaisesta
mikä oli totta.

Jäivät runot, laulut,
elokuvat, taulut.
Hän tutki yksin bussien
aikatauluja.

Kun Pekka täytti vuosia
eräs taiteen suosija
toi sankarille lahjaksi
Paul Kleen maalauksen,
jossa metsämarjalla
oli kädet sekä jalat.

Punaisena niin kuin puolukka
Pekka tutki taulua, pui nyrkkiä ja huudahti:
"Tuo ei ole totta!"

Pekka, piittaamatta ystävistään,
raastoi taulun kehyksistään
roskikseen ja laittoi pelkät
raamit seinälle:

"Taulu oli mieltä vailla,
se on kuulkaa sillä lailla,
että jätän töherryksen
ihan huomiotta!

Mutta katsokaapa kehyksiä,
nehän ovat totta!
Totta, ilman muuta.
Kehykset on puuta!"

SULO KAIKIN-PUOLIN

Sulo Kaikin-Puolin
rikkoi nojatuolin.
Hän oli maailmaan luoduista
kaikkein kömpelöin.

Jo pienenä hän nielaisi hammasharjansa,
särki lastenvaunut
ja Lego-sarjansa.
Koulussa hän runnoi rikki diaheittimen
ja opettajainhuoneen
kalliin kahvinkeitin.

Rippikoululeirillä
hän nosti lippua
ja lipputanko oli
papin päähän tippua.

Työpaikallakin huomattiin,
ettei Sulon hyppysiin
voi antaa mitään korkeampaa
teknologiaa.

Niin Sulo eli, tunaroi,
kuoli, kirkonkellot soi
kun Sulo joulun alla siirtyi
ajan rajan taa.

Heilutellen joulukorttia
hän tempoi taivaan porttia.
Portti lensi auki — Sulo rikkoi sen.

Sulo kertoi taivaan isälle:
"Nyt kaikki pääsee sisälle
tänne sinun taivaaseesi
aina kulkemaan.

Sen sanon, vaikka raukaisee,
Jos Sulo portin aukaisee,
ei sitä pysty kukaan
enää koskaan sulkemaan!"

REIMA MINKÄ-VUOKSI

Reima Minkä-Vuoksi
yötä päivää juoksi
naapuriltaan kysymään
miksei saanut pysymään
hattuaan päässä
tyynessäkään säässä.

Hän juoksi tosi lujaa
pitkin kotikujaa.

Kunnes väsyi koko touhuun
ja eli paljain päin.

IRJA-SIVU-TASKU

Tässä pieni kasku.

Irja Sivu-Tasku
oli sivullinen.

Muttei mikään kivullinen,
vaan myhäilevä kaksisilmä
arpakuutio.

Irja katsoi elämää
kauempaa ja lähempää,
joskus vähän rohkeammin,
joskus aremmin.

Kun on aito katselija,
näkee paremmin.

Sivullinen, Irja
oli avoin kirja,
johon maailma kirjoittaa
joka päivä satakaksi
utta tarinaa.